

Juli 2025

Länderbericht

Länderbüro Bulgarien

България и еврото

Най-важните следващи стъпки

Норберт Бекман-Диркес, Борислав Ванков

България продължава интензивната си подготовка за въвеждането на еврото. На 8 юли Европейският парламент и ЕКОФИН, Съветът по икономически и финансови въпроси към Съвета на Европейския съюз, който се състои от министрите на икономиката и финансите на държавите - членки на ЕС, дадоха окончателно зелена светлина за присъединяването на България към еврозоната от 1 януари 2026 г. Като първо Европейският парламент в Страсбург гласува с голямо мнозинство в подкрепа на присъединяването на България към еврозоната. След това Съветът по икономически и финансови въпроси на ЕС в Брюксел единодушно прие всички необходими за присъединяването решения. Това беше последното препятствие, което страната трябваше да преодолее, с което въвеждането на еврото стана неотменимо. България изпълнява всички критерии за конвергенция на ЕС (критериите от Маастрихт), което означава, че за страната не са правени никакви политически компромиси.

„От днес България е 21-ият член на еврозоната. Това е кулминацията на дълъг процес на присъединяване, включващ строги анализи и интензивна подготовка. Сърдечно поздравявам България и българския народ за това голямо постижение“, заяви Стефани Лосе, министърка на икономиката на Дания, председателстваща Съвета ЕКОФИН.

„Днешният ден е исторически за България. Днес България постигна една своя стратегическа цел, а именно членството си в еврозоната. Този успех е резултат от дългогодишната и упорита работа на страната ни. Точно преди пет години правителството на България с министър-председател Бойко Борисов и финансов министър Владислав Горанов направиха възможно България да бъде член, да влезе в чакалнята на еврозоната. Без тази стъпка днешният успех не би бил възможен“, каза българската министърка на финансите Теменужка Петкова след церемонията в Брюксел.

След въвеждането на еврото България трябва да продължи реформите, подчерта еврокомисарят Валдис Домбровскис. Все още са необходими финансова дисциплина и положителни реформи, за да може населението и предприятията да усетят ползите от еврозоната.

Междувременно управителят на Българската народна банка Димитър Радев обяви, че банката ще започне да сече евромонети още тази седмица.

Координационен съвет и Национален план за въвеждане на еврото

На 13 ноември 2023 г. българското правителство създаде Координационен съвет, който да подготви страната за членство в еврозоната. Той е изготвил Национален план за въвеждане на еврото в България, имащ за цел да осигури възможно най-плавен преход към новата валута.

Планът описва принципите, институционалната и правна рамка и най-важните дейности за въвеждането на еврото. В него са взети предвид всички заинтересовани страни, участващи в подготовката за въвеждане на еврото - частният и публичният сектор, както и гражданите. Планът определя правилата за преизчисляване на цени и други стойности, обяснява процедурите за обмяна на валута и преобразуване на депозити и кредити, доставката и разпространението на евробанкноти и монети и изброява необходимите законодателни промени. Документът съдържа и основните принципи и етапи на информационната кампания, целяща да запознае българските граждани с начина на обмяна на левове в евро, визуалните и защитните характеристики на евробанкнотите и монетите, мерките за защита на потребителите и други важни въпроси, свързани с въвеждането на еврото.

Конкретните задачи, които трябва да бъдат изпълнени в рамките на подготовката за членство в еврозоната, крайните срокове и отговорните за изпълнението институции са подробно описани в плана за действие към националния план за въвеждане на еврото.

Следващите стъпки

Следващите точки са съставени въз основа на Националния план за въвеждане на еврото, официална информация от Българската народна банка и публикации в медиите:

- Еврото ще бъде въведено в България на 1 януари 2026 г.
- От датата на въвеждане на еврото българските левове (BGN) ще се обменят в евро по официалния обменен курс от 1,95583 BGN за 1 евро. България вече е в режим на т.нар. валутен борд, при който българският лев от десетилетия е обвързан с еврото по гореспоменатия фиксиран курс.
- Българските левове могат да се обменят в евро за неограничен период от време. Обмяната на левове в евро от Българската народна банка ще бъде на практика безсрочен процес, който ще продължи толкова дълго, колкото е необходимо.
- Цените и валутните единици се преизчисляват от левове в евро, като се използва пълната цифрова стойност на фиксирания обменен курс.
- Правителството и Националната банка уверяват, че замяната на лева с еврото няма да доведе до забележимо повишаване на цените на стоките и услугите. Това трябва да се гарантира от разпоредбите на Закона за въвеждане на еврото в Република България, който регламентира метода за конвертиране на цените на стоките и услугите и предвижда достатъчно дълъг период за двойно ценообразуване в интерес на прозрачността и съпоставимостта. Той предвижда също така контролни органи и санкции в случай, че след въвеждането на еврото в България бъдат извършени неразрешени увеличения на цените, тъй като не е спазена рамката за въвеждане на еврото.
- Периодът на двойно ценообразуване на стоки и услуги в левове и евро започва един месец след влизането в сила на решението на ЕС за въвеждане на еврото в България, т.е. на 8 август 2025 г., и приключва 12 месеца след въвеждането на еврото. При условие че еврото бъде въведено в България на 1 януари 2026 г., цените в евро ще могат да се посочват едва от 1 януари 2027 г.
- За разлика от неограничената обмяна на левове в евро, плащането в двете валути, т.нар. период на двойно обращение, е ограничено до един месец от датата на въвеждане на еврото в България, т.е. до края на януари 2026 г. През този едномесечен период левът и еврото ще бъдат в обращение едновременно, като и двете валути ще имат статут на законно платежно средство.
- Ако по време на периода на двойно обращение бъде получено плащане в брой в левове или евро, търговецът трябва да изплати цялата останала сума в евро.
- Когато България се присъедини към еврозоната, всички разплащателни, спестовни и други сметки в местни банки в левове ще бъдат превалутирани в евро еднократно, автоматично и безплатно. За тези сметки няма да има преходен период. Това означава, че от първия ден на въвеждането на еврото титулярите на сметки ще могат да теглят само евро от своите сметки в евро, независимо дали тегленето се извършва на банкомат/ПОС машина или в клон на банка, платежна институция или дружество за електронни пари.

- От 1 юли 2025 г. размерът на пенсиите на пенсионерите също ще се посочва в евро. Пенсионерите, които държат левовите си спестявания в брой у дома, се призовават да ги внесат в банкови сметки, за да се опрости обмена. Особено в селските райони пенсионерите имат значителни резерви по отношение на обмяната на пари в брой. Те се опасяват, че дребни престъпници ще се възползват от възможността да откраднат обменените пари. Правителството е наясно с тези опасения и в момента обсъжда подходящи мерки за защита.
- Комисията за защита на потребителите, Комисията за защита на конкуренцията, Националната данъчна служба и Икономическата полиция към Министерството на вътрешните работи са най-важните органи за контрол и санкциониране на престъпления и злоупотреби във връзка с въвеждането на еврото. Българската народна банка и Комисията за финансов надзор ще следят за спазването на изискванията от страна на дружествата, които контролират, в рамките на своите правомощия.

Разделено обществено мнение за еврото и вот на недоверие

Проучване, проведено от „Евробарометър“ през април 2025 г., показва, че 50% от българите са скептични по отношение на еврото, докато 43% го подкрепят. Най-големият страх сред населението, който се подхранва и от кампании за дезинформация, е общо увеличение на цените по време на прехода към еврото. Тези нагласи не са се променили много през последните години, като привържениците и противниците на еврото са приблизително изравнени - по 40-50%. С наближаването на въвеждането на еврото обаче поляризацията в обществото се засилва и делът на тези, които нямат мнение за еврото, намалява.

На 27 юни проруската партия „Възраждане“, подкрепена от партиите „МЕЧ“ и „Величие“, внесе за трети пореден път вот на недоверие към правителството на Росен Желязков, този път заради финансовата му политика - „Възраждане“ е против въвеждането на еврото от 1 януари 2026 г. Вотът на недоверие беше отхвърлен от парламента на 4 юли.

Одобрение в Бундестага и поредица „Европа в моя град“

По искане на парламентарните групи на ХДС/ХСС, ГСДП и Съюз 90/Зелените на 26 юни германският Бундестаг проведе дебат относно присъединяването на България към еврозоната и го приветства с голямо мнозинство. Само парламентарната група на „Алтернатива за Германия“ гласува против.

В продължение на две години и половина фондация „Конрад Аденауер“ - България организира в различни български градове поредицата от събития „Европа в моя град“, които са посветени основно на въвеждането на еврото. Проявите се радват на голям обществен интерес и в момента продължават да се провеждат.

Konrad-Adenauer-Stiftung e. V.

Norbert Beckmann-Dierkes
Leiter Auslandsbüro Bulgarien der „Konrad Adenauer-Stiftung“
Hauptabteilung Internationale Zusammenarbeit
www.kas.de/bulgarien

norbert.beckmann@kas.de

Der Text dieses Werkes ist lizenziert unter den Bedingungen von „Creative Commons Namensnennung-Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 international“, CC BY-SA 4.0 (abrufbar unter: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>)